

Sayın Yargıcım,

Yolda çok ağır bir kanamayla hastahaneye düştüm- Ağır bir ameliyattan sonra kan kaybı kasılmaksızın ~~xxx~~ yatalak oldum. Bu bakımdan mahkeme önüne selamlele çıkamazsam, yurttaşlık hakkı ve görevimin ziyana uğramaması için, şimdilik aşağıdaki ön ifademi kısaca ve yazılı olarak sunuyorum.

Sıkı Yönetim I. mahkemesinin usul bakımından aşağıdaki nedenlerle aydınlığa çıkarılmak zorundayım.:

1- Herşey gibi mahkemelerin başlıca görevi olan Adalet'de zamanla değişmiştir.

Ortaçağ Osmanlı Adalet kavrayışına tarihçi Cevdet Paşa iyi tarif etmiştir. Ona göre: Yargıç asker ile asker aynı derece emir kulu duflar. Farkları şudur ki, Asker emrini üst'ünden yargıç emrini kanundan alır. Asker gibi yargıç da aldığı emri harfi harfine uygulamaktan öteye geçmez. Bu adalet kavrayışı, Ortaçağ gibi durgun toplumlar için tartışılmazdı.

Modern adalet modern toplumla birlikte çoktan bambaşka bir karakter almıştır. Onu da en iyi tarif eden kimse, dünya ölçüsünde tanınmış hukukçu U-S-Amerika'nın yüksek yargıcı Warren'dir. Ona göre: Yargıcın görevi yalnız kanun maddelerini sertçe kalıp hükümler olarak uygulamaktan ibaret değildir- Yargıcın başlıca görevi, bir toplumun her an değişen ekonomik ve sosyal temelleri üzerine çıkmış bulunan kanun ve hukuk normlarını toplum ilerleyiş yönünde yorumlayıp geliştirmektir. Hayatın ilerleyişini sarsıntılara uğratmaksızın sağlam adalet eliyle sağlama işlemidir.

Modern adaletin ve modern yargıcın bilince ve anlayışla çağın sorumluluğu, Türk Ordusunun tarihçi ilerici gelenekleri önünde büsbütün daha yüksek bir anlam taşır. O anlamın en canlı örneğini Türk Ordusunun ilerici ve demokratik geleneğinin temsil ettiği ~~xx~~ tartışılmaz bir gerçeklik olan Mustafa Kemal'in ordu gençliği tutumunda verdiği en yakın davranışlarda bulabiliriz.

20. Yüzyıl ~~xxx~~ başlarında Mustafa Kemal Selânik Kaledibi Gazinosunda her akşam kafayı tütsülerken, gevresine toplanmış bulunan on'larca genç subaya hep iktidara geldiği gün vereceği bakanlık ve başbakanlıkları dağıtır dururdu. Hekhalde o zaman gizli servisler kafatasçılık doktrinini henüz pek iyi bilmedikleri için, bir tek Abdülhamit hafiyesi çıkararak Mustafa Kemal ve Ordu Gençliğinin sık sık ~~x~~ coşkun taşkınlıklarını bir rejim düşmanlığı, bir komünistlik, bir vatan hainliği diye ispiyonlamamıştı. Siyaset ~~xxx~~ yaşına rağmen ilericiliğe gönül vermiş bulunan o genç subaylar kaynaşmasının ne devlete, ne millete herhangi bir kötülük veya ihanet getirdiğini de bugün dünyanın asker-sivil hiçbir savcısı iddia edebilir mi?

Tam tersine Türkiyede Ordu Gençliğinin ülkeyi iç ve dış kötülüklerden kurtaracak en sağlıklı tepkisine sembol o taşkın genç subaylar kaynaşması olmuştur? Mevzuatı öncesinde ordu gençliği kaçakçılığa ve vuruncululuğa kendilerini satacakları yerde, hayatları pahasına vatan ve milletlerinin geleceğini düşünmüşlerdi. Belki o yüzden, Abdülhamit adaleti bile genç subayları rütbeleriyle uzak yerlere tayin etmekten başka düşünmeye girişmemişti.

Böyle inkâr edilemez büyük vatan ve millet ~~xxx~~ sevgili, insan gelenekli bir ordu gençliğine, 20. Yüzyıl sonu atom çağında Türkiye resmen yabancı asker, Amerikan üssü durumuna sokulmuşken, düşünmeyi ve okumayı yasak etmek nasıl akla gelebilir.

20. Yüzyıl başında yerli düşünürlerimiz pek metotsuz ve sistemsizdirler. Yerli tek tük şairlerse yasaktırlar. Şimdi demokrasi, heye 27 Mayıs'tan beri oldukça gürlü bir düşünce ve davranış ortamı ~~xxx~~ yarattı. Sansür ve yasak edilmeksizin çıkmış kitaplar çerçevesinde hayata ilgi duymak ve oradan memleket problemlerini değerlendirmeye çalışmak, ne yazarlar ne okuyanlar için nasıl suç sayılabilir? ~~xxx~~ Böyle bir suç ~~xxxx~~ icat etmek adaleti daraltmak, herşeyden önce modern adalet olmaktan çıkarmak ~~xxx~~ sayılır. Hele genç subayları birkaç sivil memurun ötekleri altında yerlerde telmektip çığnatmak, askerlik şerefi denilen gücü gericilerin öç aldıkları bir alan yapmak en tehlikeli adaletsizliklere, sarsıntılara yol açmak olur. Bunun için ~~xx~~ her yargıç gibi askerlerin de bilimsel ve pratik politika alanında büyük ve uzun ilgileri.

-2-  
çalışmaları gerekir.

2- Askerî mahkeme sivil kişilerin akıl ordiremeyecekleri spesifik askercil konularda yetkili askerler eliyle değerlendirilmek istenen davalara bakar. Üzerime açılan dava siyasi bir suçlamadır. Türkiye'de askerler yüzyıllardanberi kanunlarla ve nizamlarla siyasetle ilgilenmekten yasaklandırılmışlardır. Onun için bütün askerlik süreleri boyunca hiç meşgul olmadıkları siyaset konusuyla sayın askerlerin birdenbire ilgilendirilmeleri hiç normal değildir.

Tabii asker emir kuludur. Aldığı emirle bu davaya bakmak isteyecektir. Ancak davanın ekonomik ve sosyal temellerden fıskırması politik ayrıntılarını bütün incelikleriyle birkaç hafta içinde gözden geçirip bir yargı vicdanına yüklenen ağırlıkla dengeli ölçülerde ışığa kavuşturması insan üstü bir yük ister. Askerler de insandırlar. Bu gücü ömür boyu incelemedikleri politikada acele birkaç kitap okumakla elde edemezler. Bu bakımdan adaletin mahkemeden beklediği selamete gölge düşer. Netekim nazırlanan evrak ve iddianameler bugibi gölgelerle doludur.

3- Askerî mahkemeler üstünde, alınacak her kararı isterse infaz eden, isterse iptal eden bir yüksek adli amirlik vardır. Askerî mahkemelerin spesifik konuları için bu kurum mantıktır, ve gereklidir. Çünkü adli amir en yüksek, dolayısıyla da askerlik konusunda en büyük tecrübesi ve bilgisi olan bir kattır. Onun altında, vâlev hakimlik düzeyine de erişmiş de bulursa, askerliğin inceliklerine adli amir katı kadar derin inmemiş kimseler bulunabilir. Askerî adalet adli amir katındaki askerlik uzmanlarının o çok geniş hukuklarını değerlendirmek istemiştir. Spesifik askerî davalar için bu pek doğal olabilir.

Siyasi davalara aynı mantıkla adli amirin etken olma ihtimali ise, adaletten beklenen her türlü tarafsız davranış olanağını temelinden yokedebilir. Adli amir gerçi Türk ordusu gibi kurulduğu gündenberi kendine göre demokratik ve ilerici gelenekleri bulunan bir tarihsel gücün havası içinde bulunmak gerekir. Ancak özellikle son çeyrek yüzyılın Türkiye ekonomi ve politikasında yer eden gelişmeler, adli amirlere yurt çapında etken ekonomi ve politika esintilerine karşı olağanüstü duyarlık kazandırmıştır. Daha önce DP ve AP deneylerinde beliren bu olay, özellikle enson sıkı yönetimi gerektiren olaylarla bir daha açığa varulmuştur. Örneğin son olaylara başlıca neden, ilerici gelenekli Türk ordusunun 27 Mayıs gelenekleri aynı Türk ordusuna yetektirilmek istenebilmektedir. ~~Yeni~~ Olaylar öylesine ustaca takdir edici menşurlardan geçirilmiştir ki, bugün Türk askerî mahkemeleri Türk ordusunun 27 Mayıs eylemini tasfiye etmek görevine itilmek istenmiştir.

Bu şartlar altında askerî mahkemenin vereceği her kararı istediği biçimde değiştirebilmeye yetkili bir adli amirlik müessesesi Türkiye'nin en olumlu gerçeklerine ve bu arada askerî mahkemelerin tarafsızlığına aykırı düşer.

4- Bunun dışında, Türkiye'nin bir avuç tahakküm hasretlisi parababalarına sözcülük eden politika babaları son sıkıyönetim kanunu ile askerî mahkemelerin tarafsızlık eğilimlerine en büyük darbeyi indirilmiştir. Mülkün temeli sayılan adalette modern dünyanın hiçbir ülkesince tartışılmayan bir madde vardır: Hiçbir kanun makabline şüphesiz olamaz. Yani her kanun ancak yürürlükte olduğu süre içinde suç tasrih etmişse dava açılabilir. Böyle bir tasrih olmadan işlenmiş fiiller sonradan çıkarılacak kanunlarla suç sayılsa bile, o fiilleri daha önce işlemiş bulunan kimseler suçlanamazlar. Netekim TCK'nun en başta gelen genel hükmü de: "Bu kanunda sarıh olarak belirtilmeyen fiillerden dolayı hiç kimseye ceza verilemez." der.

Oysa yeni çıkarılan kanun, sıkı yönetimi ilân ettiren sebeplerle ilgili görülecek fiillerin de sıkı yönetim mahkemeleri kapsamına girebileceğini yazar. Bu olağanüstü hukuk dışı hükmün belirsizliği (sarahatsızlığı) onu her türlü ceza kanunu çerçevesi dışına atar. En müstebit padişah bile kendi fermanı ile yasak ettiği andan itibaren işlenen fiilleri cezalandırır. Ferman çıkmadan önce işlenmiş fiiller, sonradan çıkarılan ferman hükmüne göre cezalandırılmaz. Sıkı yönetim mahkemelerini göreve çağıran kanun tamamen keyfi bir taktikle hangi fiillerin sıkı yönetimi gerektiren nedenlere bağlı

olacağı gibi ağır ve sınırsız bir sorumluluğu askerî yargıçların boyunları üzerine atmış bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesinin bu açıdan son kerteye dek ikircikli, sarahatsız ve tehlikeli olan bu kanun maddesi hükmünü bozması için Yüksek Askerî Mahkemenizin başvurma yetkisi Anayasa hükmüyle yerden göğe kadar vardır.

5- Her şeyden önce adalet ve kanun ruhuna ve anayasaya aykırı bulunan hükmün uygulanmasına gelince burada trajedi korkunç ve ağlanacak duruma kadirilmiştir. Şöyle ki, Sıkıyönetimi gerektiren olaylarla ilgili nedeler hangileridir? Sorusuna bugüne dek askerî savcıların verdikleri karşılık ve yankılar, son birkaç hafta içinde birkaç sinirli gencin adam kaçırmak, banka soymak gibi girişimleriyle sınırlandırılıp gözden kaçırılmıştır.

Büyük Türk gençliği içinde sayıları birkaç kişiyi geçmiyene o sinirli gençleri son umutsuzca yanlış ve yenilgin hareketlere kimler nasıl zorlamışlardır? Askerî mahkeme asıl bunu arayacakken, savcılar yeli-yabancı gizli ajanların tertipleyip abarttıkları olaylara bula bula benim gibi hiç bir suç fiili teşkil etmeyen birkaç bilimsel ve kitap ve yazını göstermeye kalkışabilmışlardır. Oysa gençliği haklı isyana basamak basamak sürüklemiş olan olaylar daha dün denecek kadar yakın zamanda geçmişlerdir.

Türkiye gençliği yabancı parabolalarının Türkiyeyi önce ekonomik sömürge, sonra politik ve askercil üs yapışları önünde protesto olarak yabancı sembolü saydıkları 6-filoya karşı dünyanın her uygar ülkesinde hatta amerikanın kendisinde hergün yaptığı görülen gösterilerde bulunmuşlardı. Buna karşı, Türk ordusunun getirdiği 27 Mayıs ortamının her demokratik hak ve görevini kanla bastırmak isteyen yeli-yabancı parabolaları ne yaptılar? Aramco gibi petrol şirketlerinin medine'i münevvere hatiplerine yazdırdıkları rüya beyannameleriyle Türkiyede her zaman aç, işsiz ve kolay satın alınabilir birkaç zavallı gerici elemanı azdırarak gizli ordular halinde örgütlediler. Sabah namazlarında bindirilmiş silahlı yobaz kafilelerini yüksek okul yurtları üzerine sistemli baskın ve tecavüzlere yönelttiler. İktidar polis gücüyle açıktan açığa desteklediği bu aylıklı yobaz kafilelerini tophane önünde yatan 6. filoya karşı namaz kıldırtarak, Taksim meydanlarında meydana kanlı pazarları sahneye koydu. Bu sahnelerde polisin copla, yobazın bıçakla insan öldürdükleri gazete fotoğraflarına kadar sığradı. Ondan sonra aylarca süre en büyük şehir alanlarında eli tabancalı kişiler, bir avcının bir kuşu vuramayacağı kadar serin kanlılıkla, demokrasi isteyen ilerici gençleri herkesin gözü önünde kurşunlayıp polis ciplerine bindiler ve kaçtılar. Böylece, bir, beş, on değil, 30'u aşkın ilerici/yüksek öğrenim ve işçi-köylü gencine kıyıldı.

İlerici Türk ordusunun içinden çıkmış sayın askerî yargıçlar, böyle bir kıyım ve katliam önünde siz genç olup kalsanız ne yapardınız? Gençlek sizin yapmak zorunda kaldıklarınızdan başka bir şey yapmış sayılabilirler mi? Üstelik onlar henüz yirmisini doldurmamış bilgili ve coşkun çocuklardır. Olayların sadece kendi genç canlarına kıymakla kalmadığını, mukaddes bildikleri Türkiyenin hem varlığını açıkça tehdit ettiğini görebilmişlerdi. Onlar çoğunlukla asker olmadıkları için siyaset yaşamının sınıfları içinde gözü kapalı kimseler de değillerdi. İster istemez, gerek yabancı yeni-emperyalizm sömürgesi ve üssü yapılmak istenen yurtlarını; gerek kendi canlarını savunma kaygusuna düştüler.

İşte sıkı yönetim ilânını gerektiren asıl eylemler burada ve böyle başlamıştır. Hangi sıkıyönetim mahkemesi bugün kanlı pazar katillerinin yahut adam vurduktan sonra iktidarca terfi ettirilerek büyük yolluklarla yabancı ülkelere gezmeye gönderilen kişilerin üzerine en ufak bir tahkikat sürdürmektedir? Yok böyle bir şey.

Denizci genç subayların kıyımını beki yüreleriniz yanarak yargılıyorsunuz. Bu gençlerin ilk gericiliğe karşı yaptıkları protestolar ise herhalde dava dosyasında örtbas edilemeyeceği gibi yobazların genç ilericileri öldürmelerine karşı manevi bir isyan biçiminde patlak vermiştir. Gençlerin bunda haksız olduğunu hiç bir asker söyleyemez. Çünkü öldürülen gençlerin bir çoğu bizzat asker evlatları idiler. Ben bir binbaşının büyük oğlunu güpegündüz meydanlarda öldüren yobazların ardından küçük oğluna ve

kendisine karşı da kurşun yağdırdıklarını biliyorum. Ordudang gelmiş sizler böyle bir olaykarşısında kalsanız ne yapabilirdiniz. Eğer asker olarak siyasetle uğraşmaktan yasaklanmamış bulunsaydınız şu iki sonuç kendiliğinden belirirdi.

a. Önünüzde idam cezaları istenerek yargılanan gençler gerçekten en basit bir demokratik ülkede asker-sivil her ~~xx~~ yurttaşın kullandıkları insanlık hakları üzerinde biraz heyecanla tartışmaktan ve kaynaşmaktan öteye geçmemişlerdir. Böyle bir ~~durum~~ ise, Türk ordusunda bizzat Mustafa Kemallerin İsmet beşerin genç subaylık günlerinde harıl harıl katılmış oldukları hareketlerden başka anlam taşımamaktadır. Birkaç kuşak sonra gelen Türk ordusunun devrimci geleneğini benimsemiş genç askerlerin Mustafa Kemal ve İsmet (İnönü) geleneğini yaşamaları nasıl kınanabilir ve hele öldürücü suç sayılabilir?

b. Problem ülkenin yakın sosyal ve politik tarihinin gereği gibi izlemiş bulunan askerî yargıçlar önüne çıksaydı bu yargıçların kemalist oldukları ölçüde problemi en güvenilir gözömlere ulaştırabilmeleri beklenirdi. Ancak siyaset yasağı askerî yargıçları ister istemez Türkiye politika tarihinin tam bilicli kavranışı dışında bıraktığından, onlar da önlerine getirilen en derme çatma basit olayları parça parça değerlendirmek zorunda kalıyorlar. Bu parçalar arasında biraz dikkat edilirse ortak ilişki olarak ne görülüyor? Herşeyden önce gençler arasına sokulmuş yeli yabancı gizli ajanların zorla teğel dikleri provakasyonlar görülüyor. Ve gençler göz göre göre bu provakasyonlara kurban ediliyor. Yazık değil mi? Günahı insanın amlına yazanın da, günahı işlediği için aynı insanı cehennemde yakanın da allah oluşu gibi: ajanlar perde arkasından gençleri günah işlemeye zorla iteliyorlar, sonra bu günahların cezasını askerî mahkemelere verdirtmeye kalkışıyorlar. Eğer askerlerin siyasetle uğraşması yasak edilmemiş bulunsaydı, bu türlü türlü provakasyonların siyasal anlamı askerî mahkemelerce de çarçabuk aydınlığa çıkarılır ve birçok masumun yanması, yakılması önlenirdi. Böylelikle sayın savcılık katı, siyasal ve adli provakasyon zincirinin birbir halkası yılan gibi davanın her yanını kaplamışken onu unutup gençleri her ne pahasına olursa olsun suçlamak için hayali bir "komünist canavar" diye Dr. Hikmet Kıvılcımlı'yı icat etmek ve mahkeme dosyasına sokmak zorunda kalmazdı.

Askerî mahkemeler ve mahkemeniz makabline şumüllü bir kanunu dahi bütünüyle değil, tek yanlı olarak ele almak zorunda bırakılmıştır. Yani yalnız ilerici ve demokrat gençler arasında terör yaratmakla kalmış ve yerli-yabancı parababalarının gözdeleri olan gerici satılık yobazların on'larca insan öldürme gibi ~~xx~~ bayağı canavarlıklarını bile görmezlikten gelmiştir. Adalet böylesine tek yanlı uygulanabilir mi? Yüzbinlerce genç kendi canlarına kıyıldığını, bu olay karşısında devletin hiç bir şey yapmak şöyle dursun suçlulara arka çıktığını görünce ~~xx~~ haklı bir isyanla nefis savunmasına başvurmak durumuyla karşılaşıyor. Bu yüzbinlerce tecrübesiz insan içine yetmişyedibuçuk yabancı casus örgütlerinin ve yerli-yabancı parababalarının nasıl on'larca yüzlerce provakatör (kışkırtıcı) ajan soktuğu herhalde bütün tertiplere rağmen yüksek askerî mahkemelerine dek yankı verecektir. Bu kadar acı bunalım ve kışkırtmalar ortasında birkaç sinirli gencin adam kaçıрма ve banka soyma olaylarına dek sürüklenmiş bulunmaları acı bir gerçekliktir.

Bu çocukların eline belirli maksatlarla belirli ajanların dışardan getirtip tercüme ettirerek verdikleri üç-beş kitabın nasıl yangın çıkaracağı da kendiliğinden anlaşılır.

Şimdi bu yangında tutuşmuş yanan üç-beş sinirli gençhi suçludur? Yoksa onları aylardan, yıllardanberi sürekli avına uğratıp bu yangının içine sıkıştırıp atan tertipçiler ve provakatörler mi?

Askerî mahkemenizin tekniği ister istemez yangında yananelarla uğraşmak durumunda bırakılmıştır. Asıl kundakçılar şimdi askerî mahkemelerin heybeti ardına gizlerek yaptıkları gizli-açık canavarlıkların cezasını kendilerini sevmekten başka günahı bulunmayan temiz, ülkücü gençlere ödetmekle övünüyorlar.

Kanımca askerî mahkeme bu ağlanacak<sup>ta</sup> durumda o gibi siyasî davaları tahrik edenlere araç olmamalıdır. Tanzimattan beri her ileri hareketi, hürriyeti, birinci kuvayimilliyeciliği, 27 Mayıs devrimini başarıya götüren bir ordunun yargıçlarına bu yaraşır.

Yüksek mahkemenizin teker teker her üyesi Türk ordusunun bir emirle canını fedaya hazır yiğit kişileridirler, Bu kişilere elbette saygım ve güvencim vardır. Ama siyaset babalarının kurdukları cehennem tuzadı içinde kendilerinin yasak bildikleri Türkiye politikası davalarında yetkili ve yeterli olabileceklerine güvenemem.

Yukarıki nedenlerle Yüksek Askerî Mahkemenizin bu davada güven talebi yrinde olamaz. Öylesine aksak, hukuk dışı, adalet ötesi uygulamalara mahkemenizin girişemeyeceğinin, bu bakından kezi kendi kendisini reddetmesini saygıyla dilerim.

2.10.1971

Dr. Hikmet Kıvılcımlı